

Олена Олійник, Галина Міщук, Наталія Самолюк, Юрій Білан

Подолання розриву: Усунення соціальної напруженості між внутрішньо переміщеними особами та приймаючими громадами під час війни в Україні

Вимушена міграція населення України, спричинена війною, розв'язаною російською федерацією, є предметом національного управління демографічними процесами. У країні, яка перебуває в стані війни та швидко втрачає людський потенціал через втрати серед військовослужбовців та цивільного населення, а також вимушені переселення, соціальні відносини між внутрішньо переміщеними особами (ВПО) та приймаючими громадами мають вирішальне значення. Метою цієї статті є оцінювання сприйняття ВПО в приймаючих громадах і виявлення чинників, що сприяють потенційній соціальній напруженості. Дослідження ґрунтується на національно репрезентативному соціологічному опитуванні, проведеному в червні–липні 2024 року в Україні за участю 514 вимушених переселенців і 850 жителів приймаючих громад. Результати дослідження показують, що соціальна напруженість загалом низька, і оцінки здебільшого не перевищують 3 балів із 5. Примітно, що третина жителів приймаючої громади і дві третини ВПО взагалі не спостерігали будь-якої напруженості в соціальних взаємодіях. ВПО, як правило, були більш оптимістичними у своїх оцінюваннях, як порівняти з членами приймаючої громади: їхнє сприйняття було значно нижчим, і лише 7,3 % повідомили про високий рівень напруги (4–5 з 5). Навпаки, оцінювання приймаючого населення були більш критичними, особливо серед молоді та жителів обласних центрів, які висловлювали найбільш негативні думки. Ключовими чинниками, що сприяють зростанню напруженості, були негативні зміни на ринку житла (44,8 % респондентів із приймаючої спільноти), посилення тиску на медичні установи (29,3 %) і зростання попиту на адміністративні послуги (26,2 %). Отримані результати висвітлили необхідність регулярного моніторингу, який мусить доповнювати традиційні методи соціального управління.

Ключові слова: внутрішньо переміщені особи, місцева громада, управління, соціальна напруженість, конфлікти, соціальна інтеграція

Класифікація JEL: J18, H56, R23

Стаття знаходиться у відкритому доступі і може розповсюджуватися на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 International license, що дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії за умови наявності відповідного посилання на оригінальну версію статті.